

lovaného v době vyplacení tohoto obnosu již nezastupoval, ale tato platba se stala na vyrovnání veškerých nároků žalovaného. Toto ujednání ze dne 5. května 1936 jest tudíž narovnáním směřujícím k odklizení sporu, a úmysl stran jest z něho jasně patrný. Ujednání stalo se sice bez účasti žalobce, jako zástupce žalovaného, avšak nelze pochybovati o tom, že se stalo výhradně vzhledem k sporu, jenž jím podle zřejmého úmyslu stran měl býti odstraněn a také odstraněn byl, ježto téhož dne, kdy k ujednání tomuto došlo, strany ponechaly řízení v klidu, nedostavivše se k roku na den ten nařízenému, čímž daly najevo, že nemají již na projednání sporu zájmu a také více spor onen po oné době neobnovily a v něm nepokračovaly. Ježto obnos žalovanému zaplacený rovná se právě obnosu zažalovanému mimo požadovaných běžných dávek důchodových, a ježto jiných nároků zažalováno nebylo, není pochyby o tom, že zaplacená byla právě ona sporná částka, jež byla žalována, v úmyslu, aby zahájený již spor byl odklizen, a že tudíž, byť platba tato stala se již za klidu řízení, když žalobce žalovaného více nezastupoval, přece stala se »za sporu«, t. j. na podkladě žaloby žalobcem jménem žalovaného podané, a zaplacením obnosu 23.400 K, t. j. částky poměrně značné vůči nákladům vzniklým zatímním bezplatným zastupováním žalovaného žalobcem, nabyta strana žalovaná ze sporu platebních prostředků, které jí umožnily zaplacení palmárního účtu žalobcova za práce jím pro žalovaného skutečně vykonané, z nichž dostalo se žalovanému užítku zaplacením podstatné části žalobního nároku (srov. rozh. 16860). Vzhledem k tomuto stavu jest spravedlivým požadavek žalobcův na zaplacení jeho palmárního účtu, ježto jest nárok tento plně odůvodněn ustanovením § 16, odst. 4 advok. řádu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, ježto mimosoudní dohoda ze dne 5. května 1936 byla ve vztahu ke sporu Ck... mezi žalovaným a Bohumilem Š., takže žalobní nárok jest co do důvodu opodstatněn ustanovením § 16, odst. 4 adv. ř., jak správně uvedl odvolací soud.

Čís. 17540.

Má-li procesní soud pochybnost v otázce správnosti žalobního petitu, nesmí žalobu ihned zamítnouti pro vadnost žalobního návrhu, nýbrž jest na něm, aby uvedl otázku tu při jednání nejprve na přetřes a dal žalobci příležitost k nápravě oné vady. Opominutí tohoto postupu zakládá vadnost řízení.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, R II 239/39.)

Prvý soud zamítl mimo jiné též pro neurčitost žalobního návrhu žalobu, již se žalobci domáhali výroku, že žalovaní jsou povinni trpěti výkon služebností vozové cesty přes pozemky parc. č. 303/1 pastva a 304 louka, vložka č. 192 pozemkové knihy pro kat. území V. jako slu-

žebné, do mlýna a ze mlýna a pily č. 14, vložka č. 14 pozemkové knihy pro kat. území V. jako panující, zejména že jsou povinni trpěti, aby osoby tyto služebnosti vykonávající, ať jest to žalobce, jeho lidé domácí nebo jeho zákazníci, při jízdě s povozy na služebných pozemcích parč. č. 303/1 a 304 ve V. se vyhýbali, a že jsou povinni zdržeti se jakéhokoliv bránění této služebnosti. O d v o l a c í s o u d vyhradiv pravomoc uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Nelze nepřisvědčiti prvému soudu, že žalobní prosba jest neurčitá a že soud musí hleděti k neurčitosti žalobního petitu z úřední moci. Jest totiž zkoumati, zda se jedná o neurčitost věcnou či jen stylistickou, neboť jen v prvém případě by bylo lze potvrditi výrok o zamítnutí žaloby. V souzeném případě jde jediné o vadu stylistickou, kterou měl prvý soud sám oprávit, když poznal, oč vlastně žalobce svým nesprávně stylisovaným petitem žádá, jak vysvítá ze skutečnosti, že žalobu nezamítl ihned, nýbrž naopak teprve, až provedl celou řadu důkazů (viz rozh. Sb. n. s. č. 12349, Pužman: Žaloby a žalobní petity str. 34). Podle názoru prvního soudu není v žalobní žádosti přesně udán rozsah služebnosti, protože není na služebných parcelách č. 303/1 a 304 označeno místo, kde mají žalovaní trpěti výkon sporné služebnosti a není udán směr cesty, neboť určení »cesta do a ze mlýna a pily č. 14 ve V.« nelze za takové určení směru považovati, není-li zároveň určeno, odkud má cesta vycházeti. Služebnost, o niž jde, vznikla smlouvou ze dne 14. května 1928 a je pod bodem IV žaloby přesně popsána. V tomto sporu jde v podstatě jediné o to, zdali se na cestě, případně louce, smějí vyhnouti dva povozy proti sobě jedoucí čili nic, což však v žalobní žádosti jest určeno dosti přesně. Podle druhého odstavce smlouvy jest obsah služebnosti určen rozsahem, kterým užívali právní předchůdci žalobcovi V. již stávající vozové cesty k provozu mlýna a pily č. 14, při čemž v prvém odstavci smlouvy jest stanoveno, že V. užívali této cesty jak pro svou potřebu, tak také pro dojíždění a odjíždění svých zákazníků do mlýna a ze mlýna. Pokud by pak tato ustanovení smlouvy nestačila, jest je vykládati ustanovením občanského zákona a to §§ 484, 492, 493, 495 a 914, takže jest bez významu obava, že by bylo možno žalobní petit vysvětlovati tak, že žalobce, jeho lidé domácí a zákazníci mohou jezdit po celých nemovitostech p. č. 303/1 a 304. O tom, že taková obava nevzešla, svědčí i ta okolnost, že žalovaní, ač snesli celou řadu námitek, neurčitost petitu nenamítali. Vždyť § 495 obč. z. stanoví, že prostor pro výkon služebnosti musí býti přiměřený nutné potřebě a okolnostem místa. Není-li smlouvy stran o tomto prostoru, určí prostor osoba zavázaná a musí tak učiniti způsobem, který je přiměřený nutné potřebě a místním poměrům (viz §§ 495, 484 o. z.; Rouček-Sedláček: Komentář k řečeným §ům, Krčmář: Práva věcná, str. 265). Neurčitost žalobní žádosti žalobcovy není tedy věcná, nýbrž jen stylistická, již mohl a měl prvý soud oprávit.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu. —

D ů v o d y:

Odvolací soud právem zrušil rozsudek prvního soudu, pokud procesní soud zamítl žalobu pro neurčitost žalobního petitu aniž by otázku tu učinil předmětem projednání. Měl-li totiž procesní soud pochybnosti, zda žalobní prosba je určitá čili nic, bylo na něm, aby tyto své pochybnosti sdělil se stranami; nejednal správně, jestliže projednával spor ze všech možných hledisek a pak nakonec žalobu zamítl pro vadu petitu, ač tato výslovně ani uplatněna nebo namítnuta nebyla. Tím totiž, že žalovaní ve sporu činili věcné námitky proti žalobnímu žádání nevytkli ještě nedostatek přesnosti žalobní prosby. Určitost či neurčitost petitu je otázkou právní, kterou nutno posouditi v souvislosti s řešenými předpisy hmotného práva a má proto soudce podle § 182, 496 č. 2, 3 c. ř. s. i tuto otázku učiniti předmětem ústního projednání, neboť není z něho vyloučeno projednání věci po právní stránce. Procesní soud, jednaje takto, nevykonával by snad manudukci a nešlo by ani o poučování stran, nýbrž projevil by jenom snahu a úsilí o všestranné ujasnění věci, tedy také po právní stránce, a to v souhlase s předpisy procesního práva i jeho zásadami, směřujícími jmenovitě k provedení zásady projednací a majícími na zřeteli materiální řízení sporu. Postup procesním soudem zvolený přiči se také zásadě procesní ekonomie i zásadě materiálního řízení sporu. Právem má tedy odvolací soud zato, že první soud měl petit, pokud byl vadný, napravití, to jest — řečeno přesně a správně —, že měl otázku správnosti žalobního petitu uvést na přetřes a dát tak žalobci příležitost, chce-li nejasnost petitu napravití; neměl však strany do jisté míry jakoby zaskočiti a zmařiti tak z čistě formálního důvodu, aby použito bylo toho, co po věcné stránce bylo pracně projednáno. Tak tomu jest i tehdy, kdyby šlo o vadu žalobní prosby povahy věcné, nikoli jenom o úpravu stylistickou. Jestliže by žalobce i poté, když byl procesní soud učinil určitost petitu předmětem jednání, setrval na své původní žalobní prosbě, nebyl by soud svým, se stranami sděleným právním názorem vázán a mohl by o žalobní prosbě rozhodnouti dle svého právního názoru buď věcně, nebo případně žalobu zamítnouti pro neurčitost žalobní prosby (§ 226 c. ř. s., § 7 ex. ř.). Tu by se mu pak již nemohla činiti výtka vadnosti řízení, o jakou jde v souzené věci. Ke zrušení došlo vpravdě pro onu vadnost řízení v otázce určitosti žalobní prosby a jeho účelem jest, aby tato otázka byla nejprve se stranami projednána a aby z tohoto projednání a na jeho základě mohly jak strany, tak také soud učiniti důsledky. Vedly tedy ke zrušení dobré a dostatečné důvody. Otázku určitosti petitu samu a co s ní souvisí, nelze zatím probírat, když má býti právě předmětem dalšího jednání, zatím stačí, že také žalovaní vyslovili pochybnost v příčině určitosti žalobní prosby. Postup odvolacího soudu byl v souzeném případě na místě tím spíše, že nebylo vlastně pochyb, čeho se žalobce domáhá a že by šlo tedy jen o určitější vymezení žalobní

prosby, přednesem žalobcovým odůvodněné, a ne snad o změnu neb dokonce jinou žalobní prosbu. Sami žalovaní přiznávají, že vadu petitu bylo možno snadno napravit a že rozsah služebnosti »dá se dobře a technicky jasně vymeziti výrazem« »po stávající tvrdé cestě«, pokud jde o směr cesty a udáním nejvýše přípustných rozměrů v jednotkové míře pro vyhýbání. To všecko má právě býti předmětem dalšího jednání.

